

ποίησις αὕτη τῶν ψυχῶν, ἥτις τοσοῦτον ὑπερέφωσε τὴν ἀνθρωπίνην ἡθικὴν, μέχρις ἐκμηδενώσεως ἀφ' ἑτέρου ἐσμίκρυνε τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, διότι μακρὸς ὕπνος μέχρι τοῦ δεκάτου αἰῶνος, ἦτοι ἐπὶ πέντε ὅλους, ἀπεκοίμισε τὴν ἀνθρωπότητα, λησμονήσασαν κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα πᾶσαν σοφὴν τῆς ἀρχαιότητος παράδοσιν καὶ ἀποβαρβαρωθεῖσαν.

Ἡ πρώτη πνευματικὴ ἐξέγερσις ἐγένετο ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ Φιλίππου Αὐγούστου καὶ Ἀβελάρδου, καθ' ἣν μάλιστα ἐποχὴν ἤρξατο ἔκτοτε καὶ ἡ πόλις τῶν Παρισίων δικαίως θεωρουμένη ὡς τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης, καὶ συνέστη αὐτόθι τὸ πρῶτον Πανεπιστήμιον, κατὰ μίμησιν τοῦ ὁποῦ ἀνιδρύθησαν εὐθὺς καὶ τὰ λοιπὰ τῆς λατινικῆς Εὐρώπης τοιαῦτα ἀνώτατα ἐκπαιδευτήρια. Ἡ σπουδαιότης τοῦ μεγάλου τούτου ἱστορικοῦ γεγονότος εἰς τοῦτο μάλιστα ἐγκείται, ὅτι τὸ πρῶτον Πανεπιστήμιον ἀπὸ τῶν κόλπων τῆς Ἐκκλησίας, ἐξ αὐτοῦ τοῦ περιβόλου τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων κατὰ πρῶτον εἰς μέσον προελθὼν, διετέλει ἐπὶ μακρὸν ὑπὸ τὴν ζηλότυπον αὐτῆς ἐπιτήρησιν καὶ μέχρι τῆς μεγάλης γαλλικῆς ἐπαναστάσεως τὰ διπλώματα τῶν τελειοφόντων ἀπενέμεντο ὑπὸ τοῦ ἱερατικῶς τῆς Παναγίας προϊσταμένου, ὅτε μεγάλου μέρους τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας ἀναρπασθέντος καὶ

ἐπαισθητῶς ἐνισχυθείσης τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας, τὸ Πανεπιστήμιον ἐτέθη ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς τελευταίας ταύτης. Υἱοθετήσας οὕτως ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦτο ἐχειραφέντησε πραγματικῶς τὴν ἐν Γαλλίᾳ ἐκπαίδευσιν, δημιουργήσας σωτηρίους θεσμούς, πολλὴν ἀνεξαρτησίαν παρέχοντας εἰς αὐτὴν καὶ καρποφόρως λειτουργοῦντας ἔτι ἐν τε τῇ Γερμανίᾳ καὶ τῇ Ἀγγλίᾳ. Μετὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐν τῇ Δύσει ἀμυδρὰν ἀναλαμπὴν πνευματικοῦ βίου ἡ μεγάλη θρησκευτικὴ μεταρρύθμισις τῶν διαμαρτυρομένων, ἐν αἷς μάλιστα χώραις ὑπερίσχυσε τοῦ παλαιοῦ καθεστώτος, ἀνήγαγεν εἰς ἀνέλπιστον περιωπὴν τὰ Πανεπιστήμια, προσήγγισε τὸ Σχολεῖον τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἡ μᾶλλον ἐν ἴσῃ μοίρᾳ ἀμφοτέρα ἔθεσε, παρὰ τὴν τακτικὴν τῶν Ἰησουϊτῶν, ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τῶν ὁποίων, ἐπιτυχόντων διαφοροτρόπως τὴν ἐλάττωσιν τῶν Πανεπιστημίων, ἡ παιδείσις ἐν ταῖς καθολικαῖς δυστυχῶς χώραις ἔλαβε, κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, λίαν ἀξιοκατάκριτον διεύθυνσιν. Ἀλλὰ τὰ ζητήματα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς προγενεστέραν καὶ δυσεξερευνήτον ἐν μικρᾷ τοιαύτῃ μελέτῃ ἐποχὴν, μὴ ἐνδιαφέρουσιν ἄλλως καὶ τὸν Ἕλληνα ἀναγνώστην.

(ἔπεται τὸ τέλος).

E. P.

ΝΕΥΡΙΚΑ ΦΥΤΑ.

Καίτοι ὀριστικῶς ἤδη εἶνε ἀποδεδειγμένον ὅτι τὰ ἄτομα τοῦ φυτικοῦ βασιλείου δὲν ἔχουσιν ὄργανα ἀντίστοιχα τοῖς νεύροις τῶν ζώων καὶ δυνάμενα νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μηχαναί, δυνάμει τῶν ὁποίων ἐκδηλοῦται ὁ αἰσθητικὸς βίος, ἐν τούτοις, κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἐχαρακτήρισαν ἰδιόρρυθμὰ τινα φαινόμενα παρὰ τοῖς φυτοῖς ὡς νευρώσεις, διότι ταῦτα παραδόξως ὁμοιάζουσι μὲ τὰ συμπτώματα ἐπὶ τοῦ ζωικοῦ σώματος, ἅτινα προέρχονται ἐκ νευρικῆς ἀδυναμίας.

Γνωρίζομεν ὅτι κακὴ θρέψις, θλίψεις καὶ φροντίδες, τάλαιπωρία καὶ πλεῖστα ἄλλα τὴν φυσικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνθρώπου διαταράσσουσι ἐπιρροαὶ δύνανται νὰ προκαλέσωσι τὴν κατάστασιν ταύτην, ἥτις ὅσον καὶ ἂν ποικιλομόρφως ἀναφαινῇται, πάντοτε ὅμως ἀποκαλεῖται γενικῶς νευρώσις, καὶ ὅτι διὰ παραπλησίων αἰτιῶν εἶνε ὁμοίως δυνατόν νὰ καταστῶσι φυτὰ τινα τόσον νευρικά, ὅσον καὶ ἐὰν ἤθελον ἔχει ἀληθινὰ νεῦρα. Φροντίδες βεβαίως καὶ λύπαι δὲν ἐπενεργοῦσιν ἐπὶ τοῦ φυτοῦ, διότι τοῦτο στερεῖται ἐγκεφάλου, ἐν ᾧ μυστηριωδῶς γεννῶνται τὰ πάθη καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη, αἵτινες καταλαμβάνουσιν ἐναλλάξ τὴν ἀρχὴν μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ματαίως ὁ ἔξω κόσμος εἰσδύει εἰς τὸ μυστηριωδὲς κέντρον τῶν νευρικῶν ὀργάνων διὰ τῶν πυλῶν τῶν αἰσθησέων, ὅπερ ζῶν ἦτον ἱκανὸν νὰ μορφώσῃ κόσμον, νεκρὸν δὲ ἀπ' ἐναντίας σιγᾷ καὶ φθίνει ὅπως τὸ ἀπὸ τοῦ δένδρου καταπίπτον φύλλον, οὗτινος μετὰ βραχὺ οὐδὲν ἔχνος ἀναφαίνεται. Βέβαιον εἶνε ὅμως ὅτι τὰ φυτὰ γίνονται νευρικά δ' ἐλαττωματικῆς θρέψεως καὶ ὑπερβολικοῦ ἔρεθισμοῦ.

Πολλὰ αὐτῶν κλείουσι τὰ ἄνθη τῶν κατὰ τὴν ἐσπέραν, ἄλλα δὲ πάλιν συστέλλουσι τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ἀναπεπταμένα φύλλα τῶν, ὅτε ὁ ἥλιος δύει, ὥστε φαίνεται τρόπον τινὰ ὅτι ἀναπαύονται καὶ ἀποκοιμῶνται. Τὴν ἐπομένην πρωΐαν, ὅταν ἀνατείλῃ πάλιν τὸ ζωογόνον τῆς ἡμέρας φῶς, ἀνοίγονται πάλιν τὰ ἄνθη καὶ ἀναπετάσσονται τὰ φύλλα. Τοῦτο βλέπομεν καθ' ἐκάστην εἰς τὴν λεγομένην ἀκακίαν, εἰς τὰ

νεαρὰ φύλλα τῆς φασηόλου, εἰς τὸ τριφύλλιον, εἰς τὸ μήμου ἄππου καὶ εἰς ἄπειρα ἄλλα ἄνθη, ἅτινα κοσμοῦσι τοὺς ἀγροὺς καὶ τοὺς κήπους ἡμῶν.

Κουράζονται ἄρα γε πραγματικῶς τὰ φύλλα, ἅτινα κλίνουν τὸ ἐσπέρας τὴν κεφαλὴν, ὥσαντι δὲν εἶχον πλέον τὴν δύναμιν νὰ κρατηθῶσιν, ἢ συγκλείονται τοιοῦτοτρόπως διὰ νὰ ὑπερασπισθῶσιν ἀμοιβαίως κατὰ τῆς δρόσου τῆς νυκτός; Σχεδὸν ἐμποροῦμεν νὰ τὸ πιστεύσωμεν, διότι κεκλεισμένα λείρια καὶ κρόκοι ἀνοίγονται, ἐὰν ἐκτεθῶσι καὶ εἰς τὸ φῶς λυχνίας μόνον, καὶ ἀφ' ἑτέρου εὐερέθιστα φυτὰ κλείουσι τοὺς κάλυκας καὶ τὰ φύλλα τῶν διαρκούσης ἡλιακῆς ἐκλείψεως, ὥσαντι εἶχεν ἐπέλθει νύξ, καὶ διατελοῦσι κοιμώμενα βραχὺν ὕπνον ἕως ὅτου πάλιν ἀναφανῶσιν αἱ λαμπραὶ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου.

Τὰ μικρὰ πλάγια φύλλα τοῦ τριφύλλου τῆς Αὐστραλίας, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις θερμοκηπίοις εὐρίσκεται, πολλάκις τοῦ λεπτοῦ ἀνορθοῦνται καὶ καταπίπτουσι διαρκούσης τῆς ἡμέρας, ἰσχυρίζουσι δὲ τὴν νύκτα. Ἐὰν δὲ τὸ φυτὸν τοῦτο μετενεχθῇ ἐντὸς σκοτεινοῦ χώρου, ἀποκοιμᾶται καὶ δὲν κινεῖται, δύναται ὅμως πάλιν καὶ κατὰ τὴν νύκτα νὰ ἐξεγερθῇ διὰ τεχνητοῦ φωτός καὶ ἀμέσως τότε ἀναπεταννύει τὰ φύλλα του ὡς καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν. Ὅταν ὅμως παραμείνῃ μακρὸν ἐν τῷ σκότεινῳ ἡ διακοπῇ ὁ νυκτερινὸς ὕπνος τοῦ διὰ φωτὸς λυχνίας, τότε πάσχει τὰ φύλλα νάρκην ἢ μᾶλλον ἀκαμψίαν ὥσαντι ἦσαν βεβυθισμένα εἰς νεκρῶδη ὕπνον, οἷος καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις παρατηρεῖται, ὅτινες μετὰ ἄμετρον κάματον καὶ μάλιστα μετὰ πολυχρόνιον ἀγρυπνίαν ὑποπίπτουσιν εἰς εἰδός τι φαινομενικῆς νάρκης. Τὸ ὑπερερεθισθὲν φυτὸν ἀναλαμβάνει μετὰ τινα χρόνον, ἐὰν ἀταράχως μεταπέσῃ πάλιν εἰς τὴν προτέραν ὁμαλὴν κατάστασιν. Ἐν τούτοις ἀξιοπαρατήρητον εἶνε ὅτι ἀτμοὶ χλωροφορμίου καὶ αἰθέρος ἐπενεργοῦσιν ἐπίσης παραλυτικῶς ἐπὶ τῶν εὐερεθίστων φυτῶν ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ

ζώων. Ἐὰν τὸ φυτὸν μὴ μου ἄπτου, οὐτινος τὰ φύλλα ἀμέσως καὶ κατὰ τὴν ἐλαφροτάτην πρόσφασιν συγκλείονται, καλυφθῇ ὑπὸ υαλίνου κώδωνος, ἐν ᾧ ἐνεχύθησαν σταγόνες τινὲς χλωροφορίου, χάνει μετὰ μικρὸν τὴν εὐαισθησίαν του καὶ κατὰ τὴν πρόσφασιν τὰ μὲν φύλλα δὲν συμπτύσσονται, καταπίπτουσι δὲ τὰ στελέχη τῶν φύλλων ὡς ἀνὲι τετρομαγμένα.

Τὸ φυτὸν τοῦτο, ὅπερ καὶ „αἰσχυνομένη“ ἀποκαλεῖται, κατέστη διὰ τοῦ ναρκωτικοῦ δηλητηρίου τόσον ἀναισθητόν καὶ ἀπαθές, ὅσον καὶ ἄνθρωπος ἐκτεθεὶς εἰς τὴν ἐπίδρασιν οἰνοπνεύματος, οὐτινος ὡς πρὸς τὴν ἐπενέργειαν λίαν ὑπερτερεῖ τὸ χλωροφόριον. Ἐὰν δὲ ἀναγκασθῇ τὸ φυτὸν νὰ ζήσει μακρὸν χρόνον ἐν ἀτμῷ χλωροφορίου ἢ αἰθέρος, γίνεταί φιλάσθενον καὶ ἡ ἀνάπτυξις του μένει ἀτελής ἕως ὅτου ἐπὶ τέλους καταστραφῇ, ὅπως καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι, οἵτινες ἡττώονται ὑπὸ τοῦ δαίμονος τοῦ οἰνοπνεύματος.

Ἡ καλλιέργεια τῶν φυτῶν ἐπὶ ἐδάφους, οὗ ἀφηρέθησαν διὰ κατὰλλήλου τρόπου ὅλα τὰ σιδηροῦχα συστατικά, ἐπιφέρει τὴν ἀνάπτυξιν ὡχρῶν καὶ κιτρίνων φύλλων καὶ εἶνε πρόξενος, ὡς λέγουσιν οἱ βοτανικοί, τῆς χλωρώσεως. Ἀμα ὡς ὅμως ἀναμιχθῇ τῷ εἰς ποτισμὸν χρησιμεύοντι ὕδατι καὶ ὀλίγον ποσὸν διαλελυμένου σιδήρου, τὰ φυτὰ προσλαμβάνουσι χρῶμα βαθύχλωρον καὶ ζωηρῶς ἀναπτύσσονται, ἂν οὐ ἢ χλωρώσις των, ὅπως καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου, θεραπευθῇ διὰ τῆς χρήσεως τοῦ σιδήρου.

Διὰ ταῦτα πολλὰ εὐαίσθητοι „αἰσχυνομένοι“ ἐφυτεύθησαν ἐντὸς ἀνθοδοχείων, ὧν τὸ χῶμα ἦτο διαφοροτρόπως ἀναμεμιγμένον, ὥστε εἰς ἕκαστον φυτὸν ἐδόθη πάντοτε ἀνεπαρκὴς τροφή κατὰ διαφόρους τρόπους. Ἐν τῷ χῶματι, ὑπερ ἀπετελεῖτο ἐκ δύο μερῶν σεσηπυῶν φυτικῶν οὐσιῶν καὶ ἐξ ἑνὸς μέρους ἄμμου, ἠδὲ ἦθησαν αἱ αἰσχυνομένοι περισσότερον ἐκείνων, αἵτινες ἐφυτεύθησαν ἐντὸς καθαρᾶς σχεδὸν

ἄμμου. Αὐτὸ δὲν φαίνεται παράδοξον, ἂν οὐ γινώσκοντες ἐπὶ ἰσχυρῆς γῆς τὰ φυτὰ τήκονται καὶ μαραινόνται, ἐν τούτοις ἐγένοντο ἐπ' αὐτῶν παρατηρήσεις, ἐξ ὧν πολλὰ ἐνδιαφέροντα φαινόμενα ἐνεδείχθησαν.

Αἱ ἰσχυαὶ αἰσχυνομένοι ἦσαν δηλαδὴ τόσον εὐαίσθητοι, ὥστε ἤρκει ἡ ἐλαφροτέρα τοῦ ἀνέμου πνοὴ ἢ ἡ ἐλαχίστη κίνησις, ἵνα κλείσωσι τὰ φύλλα των, ἐν ᾧ αἱ τακτικῶς καὶ ὁμαλῶς τρεφόμεναι ἀδελφαὶ των οὔτε εἰς τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου ἐκλείοντο οὔτε ἐταράσσοντο ἐρεθιζόμεναι. Οὐδεμία αὐτῶν ἐξήνθησεν, ἀλλ' ὅλαι ἔφερον χρῶμα νοσηρῶς κίτρινον καὶ μετὰ μικρὸν ἀπέθανον. Αἱ ἐπιμελῶς τρεφόμεναι αἰσχυνομένοι ὑπέφερον ἀκόμη καὶ θερμοκρασίαν ἐξ ἕως ὁκτώ βαθμῶν Κελσίου, ἐν ᾧ αἱ ἀσθενεῖς ἀδελφαὶ των δὲν ἠδύναντο νὰ ὑποστῶσι τόσον ταπεινὴν θερμοκρασίαν, ὁμοίως δὲ δὲν ἠδύναντο νὰ ὑπενέγκωσι καὶ βλαβεράς ἐπιδράσεις, ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ οἱ φιλάσθενοι ἄνθρωποι.

ὑπερερεθισμός, μεθυστικαὶ οὐσίαι καὶ ἐλλιπὴς θρέψις ἐπιφέρουσιν εἰς τὰ φυτὰ, καίτοι οὐδὲν ἴχνος νευρικοῦ συστήματος ἔχοντα, κατὰστασιν μεγίστην ὁμοιότητα ἔχουσιν πρὸς τὴν λεγομένην νευρικὴν ἀτονίαν, ἣν ὁμοίως τεταλαιπωρημένοι, ὑπέργηροι καὶ κακῶς ζήσαντες ἄνθρωποι ἐνίοτε πάσχουσι.

Εἰς πολλοὺς ἴσως θὰ ἦεν παραμυθία, καίτοι ἀτελής, νὰ γινώρίζωσιν ὅτι καὶ εἰς τὸ φυτικὸν βασίλειον ὑπάρχουσιν ὁμοιοπαθῆ αὐτοῖς ὄντα, ἄλλοι πάλιν ἴσως αἰσθανθῶσι συμπάθειάν τινα ἀναλογιζόμενοι ὅτι καὶ παρὰ τοῖς φυτοῖς ὑπάρχουσι δυστυχῇ καὶ ταλαιπώρα πλάσματα, ἅτινα περιέπεσαν μεταξὺ ἀκανθῶν καὶ ζιζανίων ἢ ἐπὶ γῆς ἀγρόνου, καὶ ἴσως τότε ἐνθυμηθῶσιν ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἄνθη ἀνθρώπινα, ὧν πολλὰ ἀπόλλυνται, ὡς αἱ αἰσχυνομένοι τοῦ βοτανικοῦ, σιωπηλὰ καὶ ἄγνωστα καὶ ἀόρατα διὰ τὴν ἐγωϊστικὴν καὶ τυφλὴν ταύτην κοινωνίαν.

Ο ΚΑΛΙΣΤΟΣ ΟΙΝΟΣ.

Οἱ λόγοι τοῦ φαλμφοῦ: „Καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου!“ οὐδεμίαν μέχρι τῆς σήμερον εὖρον ἀντίρρησην καὶ ἐναντίον τοῦ συλλογισμοῦ τοῦ οἰνοπότου ἐκείνου, καθ' ὃν „καλὸς οἶνος κάμνει καλὸν αἶμα, καλὸν αἶμα καλὴν διάθεσιν, καλὴ διάθεσις καλὰς ἰδέας, καλαὶ ἰδέαι καλὰ ἔργα, καθιστῶντα ἡμᾶς ἀξιόους τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐπομένως ὁ οἶνος ἄγει ἡμᾶς εἰς τὸν οὐρανόν,“ δὲν ἐλέχθη τι ἄχρι τοῦδε, καὶ τοι ὀλίγιστα ἐξ ὅλων τούτων τῶν καλῶν πραγμάτων γίνονται. Ἀλλ' ἤδη ἔρχεται ἡ ἐρώτησις, ποῖος οἶνος παρέχει τὰς περισσοτέρας εὐφροσύνας; ποῖος ὀδηγεῖ ἡμᾶς εὐκολώτατα, ἀσφαλέςτατα καὶ ἡδονικώτατα εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ;

Ἡ ἀπόκρισις δὲν εἶνε εὐκολος, διότι, ὡς γνωστόν, ὑπάρχουσι πολλὰ εἶδη οἴνων. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πλαῦτου ἦσαν γνωστὰ ἐν Ῥώμῃ πολλὰ εἶδη γλυκέος οἴνου, ὃ δὲ μέγας Κάτων ἐγίνωσκεν ἤδη ὁκτὼ διαφόρους ἰταλικοὺς οἶνους. Κρῖμα μόνον ὅτι δὲν μᾶς εἶπε, τίς ἐξ αὐτῶν ἐθεωρεῖτο ὁ ἀριστος πάντων. Ὁ Πλίνιος ἐξυμνεῖ τὸν Μαμερτίνιον, ὃ δὲ γέρον Ὁράτιος τὸν ἐκ Φαλέρνου. Ὁρτένσιος δὲ ὁ ἀντίπαλος τοῦ Κικέρωνος ἠγάπα ἀμφοτέρω ταῦτα τὰ εἶδη συγχρόνως, καὶ ἐκτὸς αὐτῶν καὶ τὸν κύπριον οἶνον. Ὁ μέγας οὗτος ῥήτωρ ἐγκατέλιπε τοῖς κληρονόμοις του βι-

βλιοθήκην ἐκ δέκα χιλιάδων πύθων, δι' ὧν βεβαϊότατα ἐχαροποίησεν αὐτοὺς πλειότερον ἢ ὅσον ὁ κατήγορος τοῦ Κατιλίνα τοὺς ἰδικούς του διὰ τῶν μακρῶν βητορικῶν ἔργων του.

Τανῦν ὑπάρχουσιν ἄπειρα εἶδη οἴνων, ἀλλὰ ποῖον εἶνε τὸ κάλλιστον ἐξ αὐτῶν; Ἦδη ἐν ἔτει 1652 ἡ ἐν Παρισίοις ἱατρικὴ Σχολὴ εἶχεν ὀρίσει βραβεῖον διὰ τὴν ὀρθοτάτην ἀπάντησιν εἰς τὸ ζήτημα: „τίς οἶνος εἶνε προτιμότερος, ὁ Βουργουνδῖος ἢ ὁ Καμπανίτης“; Λέγεται ὅτι τότε εἶχον σταλεῖ ὑπὲρ τὰς 1000 πραγματείας, ἐξ ὧν τὰ δύο τρίτα ἐθεώρουν τὸν καμπανίτην προτιμότερον. Ἀλλὰ μετὰ 50 ἔτη κύριός τις ὁ J. B. de Salins ἀνέλαβε τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Βουργουνδίου καὶ ἀπέδειξεν ἐν τῇ συγγραφῇ αὐτοῦ: „Défense du vin de Bourgogne contre le vin de Champagne, Luxembourg, 1704“, ὅτι ὁ τελευταῖος εἶνε εἰς τὴν ὑγίειαν πολὺ βλαβερώτερος τοῦ πρώτου. Ἐν ἔτει 1711 τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα ἔδωκεν ἐν Γαλλίᾳ ἀφορμὴν πρὸς φιλολογικὴν διαμάχην μεταξὺ δύο τῶν διασημοτάτων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων. Καὶ ὁ μὲν ἐξ αὐτῶν, ὁ Ἀγάθων (Bénigne) Grenan (γεννηθεὶς τῷ 1681 ἐν Noyers τῆς Βουργουνδίας) ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν πατρίδα του εἶχεν ἐξυμνήσει ἐν τινι λατινικῇ ᾠδῇ τὰς ἀρετὰς τοῦ πυρώδους βουργ-